

Пловдив, 16 Април 1922 г.

БЮЛЕТИН № 12

Издава Д-ството на Македонската емиграция в Пловдив.

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО
Годишен абонамент 50 лева.

Адрес: Редакция „Бюлетин“,
ул. Май № 7 — Пловдив.

ОТДЕЛЕН БРОЙ 1 ЛВ.

ТУРЦИЯ И ТРАКИЯ.

След логичния край на гръцката лудория в Мала Азия, наложени се една пълна ревизия на Севърския договор, изисквана не само от Ангорското и Цариградско правителства, но още и от целия мюсюлмански свет.

Под натиска на военните събития по азиатския фронт и на общественото негодувание по мюсюлманските колонии на Англия и Франция, последните две велики сили не само отстъпиха в своята непримиримост по отношение на блискоизточния въпрос, но дори се надпреварват коя от двете да се покаже по-угодничава спрямо Турция. Разбира се, че при такава обстановка на работите Италия не може да върши друго, освен и тя да се присъедини към новата политическа ориентировка на своите съюзници по отношение на Източния въпрос.

Последното предложение на трите велики сили, отправено до

Ангорското, Атинското и Цариградското правителства за сключване на примирие и мир между воюващите страни, ще бъде последвано от друга интервенция, с още по-благоприятни предложения за турците. Последните знаят това, затуй не съж категорични в своя отговор. Те съж уверени, че с пазарлъци ще може да се сключи един по-благоприятен за тех мир и знаят, че гръцката армия е изтощена, дезорганизирана и деморализирана, не е способна за едно подновяване на военните действия, затуй и не бързат.

По един или по друг начин турците успеха да наложат на вниманието на великите сили блискоизточния въпрос в всичката му ширина и детайлност. С това обаче те повдигат и въпроси, които не интересуват само тех. Такъв е случаят с въпроса за Тракия.

Каквото и да говорят, колкото и да упорствуват, турците

все пак ще трябва да признаят, че Тракия е толкова турска, колкото и гръцка или бългурска. Цели 500 години те имаха на разположение да колонизират тая страна и я направят чисто мюсюлманска дори до полите на Стара планина. Това не сториха тогава, когато националното съзнание на християнските народи под тюрското господство бе слабо и когато средновековна Европа не бе потърсила още своя път към далечния изток. Сега е вече късно. Сега, въпреки всички свещени права над Одрин или стратегически съображения за неизвимостта на Цариград и Проливите, турците ще трябва да се съобразят с духът на времето и да бъдат скромни, въздържани и логични в своите ревандации, ако искат да имат успех не мимолетен, а дълъг и траен.

Тракийският въпрос съществува отделно от Малоазийският, тъй както съществува и Македонският въпрос. Тия два въпроса съставляват части от общият Източен въпрос. По-рано, когато Турция владееше двете области — Тракия и Македония — Вътрешната революционна организация изхождаше от тяхното население и в борбата си тя издигаше лозунга за Автономията на Македония, заедно с източна и западна Тракия. Възстанието през 1903 г. биде обявено едновременно в Македо-

ния и Тракия. Тия две страни сж имали винаги обща съдба, а и днес са под чуждо иго. Нито етнографическото положение, нито географическото, нито революционната традиция, нито пък общата им съдба ще позволят, щото коя да е от балканските държави да бжде владетел на Македония и Тракия.

От 1912 г., откато християнските балкански държави се споразумеха да разделят Македония и Тракия, от тогава нито една от тях не е останала повече от 2—3 години владетелка там, нито пък през туй време е владела спокойно.

Вднес в Македония и Тракия съществуват пак революционни организации, има пак четнишко движение, вдигат се пак мостове и тунели на въздуха, култивира се пак един политически терор от долу и отгоре и целата страна — от албанската граница до портите на Цариград, владяна от гърци и сърби — е превърната в Голгота, на чийто кръст е разпнат един народ.

Мислят ли турците, че ако успеят да отделят източна Тракия от западната и я присъединят към своето царство, ще могат спокойно да легнат на двете си уши и да почиват върху лаврите си? Верват ли те, че ще могат, в едно непродължително време, да изгонят целото християнско население от гърци и българи и да го заместят с мюсюлманско? Па и да

сторят това, допускат ли, че империализма на сѣседните балкански дѣржави не ще се прояви при прѣв удобен случай? Та нима близкото минало не е убедило Турция, че най-неприятното нещо е да се управлява страна, чието население ненавижда властта и се бори с всички средства срещу нея?

Днес турците в Тракия изпитват вѣрху себе си властническият гнет на грѣцката дѣржава. Те реагират колкото могат и както могат. Утре сѣщата реакция ще почувствуват и те, ако обсебят одринската област.

Турците не трябва да повтарят лудориите на гѣрците, които отидоха до Ангора да „освобождават“ свои сѣнародници и днес се връщат с печална сла-

ва; не трябва да подражават шурѣтиите на бѣлгарите, които стигнаха до Галиполи и Елбасан за да „обединят“ своите братя и след туй се прибраха в кѣщи, като пребити псета; не трябва да завиждат на сѣрбите, които отидоха при своите „брача“ в Битоля, Охрид, Щип и Струмица да ги правят „велики“, а днес ги тѣпчат по затворите и прогонват из бащини огнища. Ако турците са повели борбата в името на своето национално обединение, те го постигат щом се вѣрнат в Смирна и Цариград. Зад Чаталджанските линии техното движение става империалистично и там те ще срещнат сѣщото сѣпротивление, което и гѣрците днес изпитват.

Това нека се разбере добре.

ЕДНО ИНТЕРЕСНО ДЕЛО

В брой 10 на нашия „Бюлетин“ ние дадохме кратка, но сбита характеристика на личността, семейните условия, обществената обстановка, интернирането и за извѣршеното покушение на терориста. Сега даваме онези потресаваци данни и факти, които сѣ изнесени в Берлинския Окръжен Сѣд, и които съставляват по-скоро политическата страна на делото.

II. Ужасните разкрития в сѣда.

През 1914 год., когато се обяви войната—разправя един очевидец—аз бех в Берлин и през средата на

м, септември с. г. се възвѣрнах в Цариград.

Там след 6-7 месеца, на 21 април 1915 г., с 280 души арменци—интелигенти бехме арестувани и заточени.

Цели 36 часа с железницата отпѣтувахме и стигнахме в околностите на Ангора. Там от нашия керван 90 души заточиха уж за Айас. Други 190 души уж интернираха в Зангѣр, 24 часа далеч от Ангора. След това пак по 25, 15, 10 и 5 души интернираха т. е. убиваха в други места. От 190 души беха пощадени само 16 души. Последните живееха в Зангѣр, село което се състоеше от 40 арменски кѣщи, с 250 души народонаселение, които говореха

турски. По телеграфическата заповед на министерството заточените от Цариград интелегентни арменци, останали 16 души, ще бждат заведени от хората на същото село в пустинята Дер-Че-Зор.

Управителът на Кастамуна, обаче, Решат паша отказа да изпълни заповедта на министра. Веднага беше отстранен. Неговият заместник искаше нашето заточение. Ние му дадохме 850 турски лири и останахме до м. февруарий на 1915 г. Този господин се именуваше Йонус бей, секретар на младотурския комитет. Назначи се за управител на вакантното место Ангорския управител, който бе прочут с избиването на 82,000 души арменци, жени, деца и мъже. Той изпълни нарежднието на Талат паша и нас интернираха в пустинята Дер-Че-Зор, макар, че бехме много кротки, говорехме само турски по политически съображения обаче, искаха да доистребят и последните останки на арменския народ. Затова се искаше изпразването на цела Мала-Азия от арменци. Първоначално отнесоха 48 мъже, които с брадви избиха; жените и децата им останаха и по къщата им одушиха всички. После и нас отвлехоха в Чорум, Позхат, Бохазлж, Кесария, Тормарзе, Хаджи, Сис, Гаре, Бозар, Османие, Хасанбей и Ислахие. Между Йозхат и Бохазля турските джандарми и войници избиха 43,000 души арменци, жени, деца. Тука узнахме, че думата „интерниране“ означала за турските власти изстребление. Защото ние с себе си носихме до 16,000 турски лири, се живеехме с надежда, че с помоща на „бакшишите“ ще може да се освободим. В ориента „бакшиша“ е второто правителство.

Нема защо да ви излагам, че с нас се отнасяха твърде безчеловечно и жестоко. Нас ни държаха по три дни гладни. След това даваха

солени ядения и вода не ни даваха да прием. Покрай реките минавайки мнозна от нас се хвърляха в водната стихия, пиейки вода удавяха се. С пари вода и хлеб искахме да купим, но не ни позволяваха. Но при се това бехме доволни, защото живи оставяхме.

Кога стигнахме в Йозхат, най-срашното място на арменския народ, в един дол видяхме повече от 500 глави с дълги разплетени коси, следователно беха главите на жените и девойките. С нас беше полицейския пристав некой си Шюкри, който ни командуваше. Ние бехме пазени от 48 пеши и 16 конни стражари. Запитах пристава, че слушал съм да убиват само мъжете, а тука виждаме, че и жените и момите сж избити. Да, отговори той, ако ние убивахме само мъжете, а оставяхме жените и момите, след 50 години арменците пак ще станат няколко милиона народ, за това трябва да избиваме и жените и момите, за да се освободим еднъж за винаги от външни и вътрешни вълнения. Ние—продължаваше да ни разправя полицейския пристав—избихме всички, и деца и жени и мъже, но не в градовете и в селата. Това е забранено, защото през 1895—96 година Абдул Хамид беше заповедал да избиваме всичките граждани. Тогава цела Европа, културният свят узна това и осждиха ни. Ние сега нито един човек жив няма да оставим, за да не свидетелствува видените от него ужаси. Първо, ние отвлехохме—продължи той—14000 души мъже и в околностите на гр. Позхат избихме. На семействата им известихме, че сж изпратени в Халеб. Там сж спокойни и поискано е от правителството разрешение и семействата им да бждат изпратени в Халеб, дето ще намират готови стаи и квартири. Затова всички с покщцината си и с добитъка и богатствата си ще тре-

ба да тръгнат. Основайки се на това те всичко беха пакетували, беха взели с себе си златото, сребърни стоки, украшения, килими и всичките си движими имуществва. И когато кервана от 40000 души жени, деца, моми и старци тръгва, достигнаха до л и н а т а между Позгат и Бохазли ги избихме всички без да пощадим едного. Освен този керван имаше един по-малък, състоещ се от 840 коли, от които 380 беха волски и останалите конски. Много жени и деца принуждавахме под ударите на камшика да ходят пеша. Никога нема да забравя, с кервана вървеше една хубава жена в трудно положение. Както вървеше падна. Започва да се свива и вика. Ние продължавахме да ѝ нанасяме камшичните удари. Тя се заля в кръв и почна да ражда. Требваше да я убием по заповед, но я оставихме сама на полето и ние потеглихме. С нас вървеха до 25—30 туркини. Преди да стигнем в Халеб, в една долина претърсихме всички, взехме им богатствата и им казахме че сж „омилостивени“ от пашата да се върнат по къщите си. Връщайки се обратно в Позгат достигнаха в едно обширно равно поле, блокирано от десетина хиляди души, въоръжени с брадви, тесли, мотики, тџпи жезла и др. Нападнаха 6400-те жени и деца и до един ги избиха.

В три направления на сжщия момент пристигаха други три кервана от жени, девиси и деца, от които първият имаше до 600 души, втория — до 1200 души и третия—до 1500 души. Всички те се пушнаха в „полето на смъртта“ и там в продължение на 3 дена и 3 ноци се избиха тия „врагове на исляма“. Това беше „свещенната война“, която мюсюлманския свят бе обявил на арменския народ, който искаше да вземе нашите свети места.

С идния брой ще свършим с най-

сжществените страшни разкрития, без да имаме възможност да влезем в подробности.

Кой забавя мира на Изток?

Това не го казваме ние, а го четем в големия френски вестник „Le Temps“.

Ето какво пише постоянния официоз на всички френски правителства, в един от последните си броеве на уводно место:

„Откато съюзниците предложиха примирието, положението на Гърция не се е изменило никак . . .

Крал Константин и неговия народ сж се ангажирани в една авантюра, от която нема изход. Всеки симптом на криза, била тя военна, парламентарна или финансова, не е нищо друго освен предвестник на нещастия, които неминуемо ще сполетят Гърция, ако тя продължава сегашната си акция.

Погледнато хладно, какво изискват днес истинските интереси на Гърция? Нека не се колебаем да го кажем: те повеляват да бжде евакуирана Мала Азия колкото е възможно по-скоро. . . .

Ако тя продължава да държи войската си там, ще се изтощава без абсолютно никаква полза. Тя има всичкото преимущество да концентрира силите си в територии, които би могла да запази. А най-вече тя има голема нужда по възможност по-скоро да демобилизира по-големата част от своите граждани, които стоят още под знамената цели три години и половина, след като се е свършила големата война. На всеки един от мобилизираните предложението на съюзниците е пошуш-

нало на ухото му: „Ти се биеш за вятъра!“

Британското правителство желае да изтръгне от турците твърде важни концесии. В особеност то иска щото Англия да притежава контрола върху Протоците, благодарение на едно разпокъсване на Тракия и благодарение на една междусъюзническа окупация на Галиполи, Ние сме уверени, че тази политика не е съобразна с истинските интереси на Англия и затуй ще я нападаме открито без никакви скрупули. Но, докато възтържествуват отгатык Ла Манш онези, които мислят като нас, английското правителство преследва своята политика. За да я реализира, за да застави турците да отстъпят, то желае да има нещо в ръцете си, което да му служи за размена. От где да го вземе? Твърде просто: от Мала Азия, в териториите, окупирани от гръцката армия. „Аз мога да изтегля гръците когато пожелаая“ казваше напоследък Кързон на един свой посетител турчин.

Има обаче едно условие: За да може Англия да използва този залог, трябва гръцките часови да го пазят през целото нужно време. Съ други думи казано, трябва гръците да продължават своята военна окупация — при нужда те биха могли да я разширят и в областа на Протоците, понеже там нема никакви турски войски — до като турците приемат британските условия. Ето де е големата пречка за изпразването на Мала Азия, за примирието и за мир“.

Франция, обаче, която има твърде жизнени интереси в Мала Азия и ги е гарантирала вече чрез един договор с Ангорското правителство, желае да се освободи от нещастните орждия на английската завоевателна политика — Гърците и, за да не ѝ пречат там, праща ги в Тра-

кия; „в една територия, която би могла да задържи“.

Двуличieto на Франция съперничи с онова на Англия. Франция желае да минава в България за нейна покровителка, заявява в Пловдив чрез своя посланик, че се стреми да замести слабата днес Русия в нейната покровителствена политика над „братята славяни“, прави декларации полу официални за автономията на Тракия, а същевременно праща Гърците да концентрират войските си в одринско, за да запазят територии, които биха могли да останат техни.

Македонца казва: „Мижки да те лажам“.

Трудовата повинност и бежанците

В опровержение на писаното в № 9 на „Бюлетин“, когато редакцията е била вкарана в заблуждение, по причина едно опущение при предаването на телеграмата, а именно пропустнато е отрицателната частица „не“, което съвсем измени смисъла, тук даваме целия текст на окръжното изпратено до окръжните управители, околийските началници, препис до началниците на окръжните трудови бюра и окръжните и участжкови инженери.

ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ
на
ТРУДОВ. ПОВИННОСТ
№ 698 от 13. III. 1922 г.

гр. София.

Кжм № 2295.

„Като съобщавам на г-да гореозначените длжностни лица, че бежанците за които се говори в окръжни под №№ 906 от 14. III 1920 г. и 2295 от 16. III 1921 г. не се освобождават от временната трудова повин-

ност за 1921-22 год. и че само нареждането в п. II на № 2295 остава в сила. Умолявам да съобщите за това на градските и селски общини, като поканите градските и селски общ. съвети да вземат нуждните за това протоколни решения“.

А п. II на окръж. № 2295 гласи:

„Временната трудова повинност на бежанците, както и на тия от др. поробени краища, които сж населени в компактни маси, бюрото на бежанците ходатайствува да се използват за общи нужди на бежанците, като размерване ниви за обработване, парцелиране места за постройки, насичане и превозване строителен материал, разбиване на кариери и вжобще набавяне каквото и да е материал за постройка на бежански жилища.

И за постигане на тая цел същото ходатайствува да се дават на разпореждане на местните околийски комисии на бюрото на бежанците всички бежанци въобще (които не се освобождават от временната трудова повинност)“.

Разликата между миналогодишното положение и тазгодишното е следната: Миналата година се освобождаваха от врем. трудова повинност, бежанците дошли след 1 април 1920 год., тази година не се освобождават. Останалите бежанци миналата година се отлагаха временно, за да ги вземат тогава, когато им се дадат места и да използват трудът им за нуждите на всички бежанци.

Последното положение не се изменя съществено, напротив то се потвърждава, като бюрото за бежанците ходатайствува и вменява в дълг на околийските бюра на бежанците за общи техни нужди. При нашата действителност в Пловдив, обаче, едва може да се направи нещо.

По принцип никой бежанец не се освобождава от временната трудова повинност. Следователно държава-

та не прави никакво снисхождение на бежанците, а напротив налага им същите задължения и тяжести както на всичките свои поданици. Същата тази държава, обаче, не е изпълнила едно от главните задължения, поела чрез закон, спрямо бежанците, а то е даването им места и отпускане кредити. Напротив тя пржскаше и продължава да пржска заблуда и дамагогски лъжи за да отчужди имотите им останали в поробените родни места, за да посреще своите насрещни задължения по нещастната гръшко-българска конвенция. Тя търгува с нещастieto и мизерията на бежанците.

Раздаването на местата, което вече две години се мъти, ще излезе също запъртжк. За тази залжгалка заговори се пак усилено, но съществуящия хаос кора ни да се сжмняваме както и в миналото. Ангарията си е пак ангария, но от разрешението на вжпроса за местата, зависи дали бежанците да отбият тази ангария в пустия блатист квартал, където ще ги заселяват или ще копаят в канала Рибница и др. където нема никакъв интерес, като бждат оставени пак през най-силната зима, като непотребна вещь да бждат изхвърляни на улицата от жилищните комисии. Хаоса от който не ще може да се излезе не се сжстои само в липсата на околийска комисия за бежанците, която да се застъпя за тях, но още в противоречията между закона за заселване бежанците, който ще се прилага от Дирекцията на Труд, Поземелна собственост и правилника на общината, който анулира закона за бежанците.

От 1 т. м. Канцеларията на Дружеството се премести в писалището на адвоката Ив. Кротев, срещу окръжния съд.

Фарисейщина.

Ежедневните вестници предадоха нотата, която Украинското социалистическо правителство е изпратило до бълггарското правителство, с която нота се обръща вниманието на последното, че ако то не попречи на врангелистите, които се намират на българска територия, да се подготвят и извършат едно нападение върху украинска територия, то представителите на социалистическата държава ще сметнат това за *causus belli* и ще вземат съответните мерки.

Това се очакваше. Само щурите представители на днешната българска власт не можеха и не искаха да разберат. Те направиха всичко необходимо да улеснят идването в България на врангеловите пълчища, отделиха своите бащински грижи за тях, дори в ущърб на хилядите македонски, тракийски и добруджански бежанци и днес, когато виждат мечешката услуга, що сториха на България, надават вик против врангелистите по силно и от самите тесняци.

Защо господа днес ревете против врангеловата папlach, когато вчера вие я доведохте? — Фарисеи!

С Ж О Б Щ Е Н И Е.

Онези емигранти, до които се изпраща „Бюлетин“, ако не желаят да го получават, нека повърнат в редакцията всички броеве, които сж получили до сега, заедно с настоящия; а останалите да побързат с изпращането на абонамента си на адрес: Дим. Попов, ул. Хр. Данов, 31 — Пловдив,

ПОДПИСКА

за образуване фонд за сп.
„Бюлетин“

Никола Молов . . .	50 лв.
Георги Маровски. . .	10 лв.
Всичко . . .	60 лв.
От лист № № 1—8 . . .	1988 лв.
А всичко . . .	2048 лв.

Емигранти, употребете всички усилия да поддржате издаването на „Бюлетина“. Не забравяйте, че само онзи, който правилно си уяснява своето окаяно положение може и правилно да води борба за неговото подобрене.

„Бюлетин“ ратува за сплотяването и организирането на Македонската емиграция в отделни независими дружества, федерирани помежду си — далеч от капиталистическите партии и от тяхното пагубно влияние.

Подкрепете фонда на списанието „Бюлетин“.

Подписката продължава.

В историята на човечеството не е отбелезан нито един случай да бжде освободен некой угнетен народ без революция.